

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

ИНСТРУМЕНТ ЗА ИНТЕГРИРАНА ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ И РЕСУРСИТЕ НА ДЕТЕ В РИСК

ОЦЕНКАТА ЦЕЛИ:

- **да осигури холистичен подход и мобилизира ресурсите на социалната, образователната и здравната системи с цел навременната им и координирана намеса при забелязани възможно най-рано затруднения в развитието на дете в риск.**
- **мултидисциплинарен подход, за да осигури интервенция преди детето да се е превърнало в „случай“ на социалната система**
- **поемане на ясни отговорности от професионалистите на трите системи за координирана подкрепа**

Оценката използва определението на „дете в риск“, дадено в Закона за закрила на детето. §1.т.11.

"Дете в риск" е дете:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист;
- д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище."

ПРИНЦИПИ

- **Оценката поставя детето в центъра на оценяването;**
- **основава се на развитието на детето;**
- **следва подхода „екология на правата“ - разглежда детето в по-широкия контекст на социалните системи, които го заобикалят ;**
- **акцентира на работата с детето и семейството;**
- **използва силните страни на детето;**
- **базира се на междуинституционален подход;**
- **оценката е процес и има паралелност в действията;**
- **основава се на базирани на доказателства знания**

Оценката ни дава:

- базисна информация за индивидуалните потребности и ресурси на детето/ученика/младежа
- в резултат на оценката се изследват основните фактори и дефицити, но и положителните фактори и ресурси, обсъждат се и се предлагат дейности и мерки, които ще осигурят грижа и условия, благоприятстващи оптималното развитие на всяко дете/ученик/младеж

ПРИОРИТЕТИ В ОЦЕНКАТА

- СИЛНИ СТРАНИ, РИСКОВЕ, ЗАЩИТНИ ФАКТОРИ, УЧАСТИЕ НА ДЕТЕТО**
- Предложеният модел на изготвяне на оценка се базира на организиране на информация за здравословно състояние, индивидуално развитие, социална среда и връзки за подкрепа.**
- Важна част от оценката е анализът на взаимодействието между рисковите и защитните фактори в цялостната ситуация на детето/ученика/младия човек.**

Как се осъществява оценката

Водещи в оценката на потребностите и ресурсите са **професионалистите**, които са идентифицирали риска при детето – това може да бъде училището, ако рискът е в училищна среда; ОЗД или услуга, ако сигналът за риск при детето е изпратен до тях. Водещият екип при оценката изисква от останалите сфери информация за детето **чрез попълване** на разработените в интегрирания инструмент карти за оценка **и чрез свикване на мултидисциплинарни екипни срещи**, на които се обобщава информацията за детето и се планират общи действия в план за действие.

Ролята на детето/младия човек

Детето/младият човек е доброволен и активен участник в процеса на оценката.

Детето/младият човек е информиран и запознат по подходящ начин за целта на оценката и какво предстои в процеса.

Мнението на детето се търси активно от екипа по всички въпроси.

ОБЛАСТИ НА ОЦЕНКА

- **Здравен статус и здравно поведение**
- **Познавателно и емоционално развитие и поведение при стрес**
- **Социално развитие/умения**
- **Език и комуникация**
- **Идентичност**
- **Проблемно поведение**
- **Обучение**
- **Семейство, взаимоотношения и социална среда**
- **Умения за самостоятелен живот, ежедневни умения за организиране на живота**
- **Ресурси на средата.**

Здраве и здравно поведение

Цел

- осигуряване на **адекватни здравни грижи** за детето
- овладяване на **рискове**, свързани със здравето
- обхващане на всички аспекти на физическото здраве, като изследва историята и настоящия здравен **статус** на детето/ученика/младежа
- оценка на знанията и уменията за запазване на собственото здраве, както и особеностите на здравно ориентираното **поведение** на конкретното дете

Цел

- събиране на **документация** (амбулаторен картон, здравна книжка, имунизационен паспорт и пр.), които осигуряват **достъп** на детето до подходящи здравни грижи и лечение при необходимост
- отразяване и на необходимата информация относно **специалисти**, които непосредствено се грижат за здравето на детето (личен лекар, зъболекар и др.).
- осигуряване на **здравни дейности**, имунизации и пр.
- осигуряване на **съвети и информация** в контекста на сексуалното образование и относно злоупотребата с наркотични и упойващи вещества

Области

- **Здравен статус (Информация от личен лекар)**
- **Необходими прегледи/изследвания/информация:
(Информация от личен лекар)**
- **Здравно поведение. Умения и знания за поддържане на здравето: (Информация от личен лекар и от родителите)**
- **Особености, които трябва да бъдат съобразени и препоръки към екипа**
- **Рискови фактори**
- **Защитни фактори**

Когато водещо в оценката е училището

- Екип, ангажиран с оценката
- Водещ оценката
- Водеща роля за информацията и оценката на образователните потребности имат учителите и класният ръководител, но тя трябва да се базира и на информация от оценката на психичното функциониране, осъществени от: психолог, (психиатър), логопед, специален педагог, свързана с достигнатото ниво на развитие на познавателните процеси, емоционалното функциониране, причините за и проявите на проблемно поведение

Когато водещо в оценката е училището

- Среци на екипа
- Мултидисциплинарни среци и планиране
- Детето/ученикът/младежът участва в дейностите по оценка и индивидуално планиране и неговото участие е доброволно и информирано. Екипът обяснява стъпките и дейностите, в които детето участва и насърчава самостоятелното взимане на решения, които се отнасят до него

Компонент Образование/Образователна система

Оценка на потребности-дете в риск

- Емоционално развитие и поведение
 - Адаптация, привързаност, доверие, граници; взаимоотношения извън семейството
 - Наличие на проблеми в поведението
 - Подкрепа от страна на родителите
 - *Собствено участие и гледна точка*

- Социално развитие и умения
 - Отношенията с връстници и възрастни
 - Разбира и изпълнява социалните задачи
 - Общува и си взаимодейства в група

Компонент Образование/Образователна система

Оценка на потребности-дете в риск

- Език, комуникация, идентичност (културни, религиозни, езикови и етнически потребности)

- Обучение
 - Оценка на образователните потребности: 1/ степен на грамотност, знания и умения, 2/ образователни дефицити, 3/ потенциал за развитие на детето

Общи части на оценката

Образователна система и Социална система

- Семейство, взаимоотношения и ресурси на средата

- Умения за самостоятелен живот, ежедневни умения за организиране на живота (социални умения; способности; самостоятелност)

ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ НА СРЕДАТА

ЦЕЛ:

- **Подаване на информация по отношение осигурената подкрепа за детето и неговото семейство**
- **Подаване на информация по отношение съществуващите към момента идентифицирани рискове за детето по смисъла на Закона за закрила на детето**

ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ НА СРЕДАТА

Информация от социален работник от отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“ относно:

- механизми на подкрепа в семейна среда**
- програми за финансова и материална подкрепа**
- социални услуги**

Законодателни възможности за подкрепа и въздействие

- **Мерки за закрила в семейна среда**
- **Финансова подкрепа, предоставена на семейството**
- **Насочване и ползване за подходящ вид социална услуга в общността (ЦОП; ЦСРИ; ЦРДУ.....)**
- **Санкции, предприети спрямо родители, съгласно административно-наказателните разпоредби на Закона за закрила на детето след издадено предписание при установено неспазване правата на детето**
- **Подкрепа чрез ресурси на общността**

- 1. Какво Ви беше най-трудно при попълването на инструмента?
Защо точно това е трудността?
- 2. Къде/как/от кого можете да потърсите ресурс, за да изследвате трудните области?
- 3. Какво смятате, че може да изследвате най-лесно от различните области?

- Какво научихте от това обсъждане за типичния случай?
- Къде и Как виждате приложението на инструмента в работата на екипите по обхват?